

РЕШЕНИЕ

Номер:

Година: 02.03.2005 г.

Град: София

В ИМЕТО НА НАРОДА

Софийски Районен съд 31 състав на двадесет и трети февруари две хиляди и пета година в публично заседание в следния състав:

Председател: Владимир Кънев

Секретар: Дора Петрова

Като разгледа докладваното от съдията гр.д. № 7621 по описа за 2004 година, за да се произнесе взе предвид следното

Фондация "Романи Бах" – надлежно регистрирана като юридическо лице с нестопанска цел за осъществяване на общественополезна дейност е завела исково производство по Закона за защита срещу дискриминация срещу лидера на Конфедерация на труда "Подкрепа" д-р Константин Димитров Тренчев. Предмет на производството са лични изявления на ответника, оповестени на редовна пресконференция на водения от него синдикат на 10.08.2004 г. Според ищеца, конкретно цитирани в обстоятелствената част на молбата изречения от писмената декларация и последващия коментар на д-р Тренчев, съставляват нарушение на забраните визирани в чл. 4 /2/ и чл. 5 от Закона за защита срещу дискриминация. Петитумът съдържа искане съдът да констатира нарушенията, да осъди извършителя в бъдеще да се въздържа от това противоправно поведение и да възстанови предишното положение като поднесе извинения.

Ответникът изцяло оспорва основанията на иска, като твърди, че текста на декларацията му не съдържа дискриминационни изявления. Оспорва и верността на публикуван във вестник "Труд" година LXVIII брой 221 отговор на въпрос, зададен му от журналиста Соня Гълъбарова. Процесуалните му представители излагат становище, че предмет на делото е единствено подписаната от д-р Тренчев писмена декларация, но не и последващите негови коментари в хода на пресконференцията.

Относно предмета на делото: Съдът намира, че предмет на спора не са конкретни части от декларацията и изречения, произнесени в хода на последващата пресконференция, а цялостният смисъл на изявленията и направените предложения. Неоснователно е възражението на ответната страна, че интервюто с д-р Тренчев, взето от г-жа Гълъбарова и публикувано във вестник "Труд" на 11.08.2004 год. Не е предмет на този спор. Отговорите на г-н Тренчев представляват развитие на изложените в писмената декларация тези, и в този смисъл са неразделна част от обявените на 10.08.2004 год. становища.

По съществуващото на спора: Съдът, като обсъди становищата на страните и ангажираните по тях доказателства, намира претенциите за частично основателни.

Безспорни между страните са както съдържанието, така и авторството на декларацията и факта на нейното оповестяване. Най общо, този документ се състои от две части. В първата са изнесени констатации за престъпно и асоциално поведение сред голяма част от българското ромско малцинство. По нататък

ответникът излага предложенията си за противодействие на проблема, същностна част от които е идеята за организиране на засегнатото население в “групи за самозащита, които един ден да прерастнат в Национална гвардия”. Идеята за начина, организацията и мащабите на противодействието са доразвити в отговорите, които д-р Тренчев е дал на зададените от г-жа Гълъбарова въпроси, публикувани на следващия ден под заглавие “Всяко село – с въоръжен отряд”.

Съдът не споделя становището на ищцовата фондация, че констативната част на декларацията съставлява нарушение на забраната за дискриминация. Макар и изложени в много остра осъдителна форма, констатациите възпроизвеждат факти, които многократно са били и са предмет на публични дискусии. Тези факти сами по себе си не са оспорени от повереника на ищеца. Безспорно е, че асоциалното поведение сред ромското малцинство се осъзнава като значим проблем на цялото общество. Социалното положение на ответника не само му позволява, но и го задължава да взема становища по наболели в общественото съзнание проблеми. Обсъждането на противозаконно или социално неприемливо поведение сред членовете на което и да е от малцинствата, защитени от ЗЗДискр е напълно легитимно. Обратното би означавало да се потърси разрешение на малцинствените проблеми чрез забрана на обсъждането им. Никъде в текста на процесната декларация или в последващите интервюта /в приетите писмени доказателства/ ответникът не заявява, че престъпните или неморални деяния, които той констатира са обусловени от етническата принадлежност на извършителите им към ромското малцинство. Действително, употребен е изразът “етническа престъпност”. Но – с оглед на цялото съдържание, както и на последващите изявления на ответника, съдът приема че под “етническа” следва да се разбира етнически проявена, а не етнически обусловена престъпност. Тъй като обсъдените изявления не са дискриминационни, те не са и тормоз по смисъла на закона. Крайно острият на моменти тон на декларацията отговаря на общественото съзнание за значимостта на проблема.

В разпространения текст и в хода на пресконференцията ответникът е оповестил своето становище, че престъпните деяния, извършвани от роми могат да се контролират и чрез организирани на доброволна основа въоръжени отряди. Тезата е доразвита в отговорите, които ответникът е дал на зададените от журналиста Соня Гълъбарова въпроси. Свидетелката Гълъбарова – журналист с дългогодишен опит – потвърди, че публикуваните въпроси и отговори точно отговарят на действително зададените и получените. Макар и провокиран от въпроса, Константин Тренчев е потвърдил, че “всеки българин” може да използва оръжие /да го “запаше”/ за да защити живота и имота си от “ромските набези”. По-нататък в интервюто той дори открито предлага саморазправа “както в Америка”. Цитираните изявления на ответника съставляват нарушение на Закона за защита срещу дискриминация – подбуждане към пряка дискриминация по чл.4, ал.2 вр. чл. 5 и тормоз чрез създаване на застрашителна среда по смисъла на чл. 5 вр. пар. 1 ЗЗДискр.

Обсъждането на криминалните прояви сред малцинствата и предлагането на мерки за нейното контролиране са напълно законосъобразни. Но призивът да се създаде въоръжено опълчение като се вземе повод **единствено** от ромската престъпност очевидно е по-неблагоприятно третиране на престъпниците от това малцинство в сравнение с криминално проявените лица от неромски произход. Този призив е подбуждане към дискриминация поради несъмнено голямото лично влияние на ответника като синдикален лидер и значима фигура в българския обществен живот.

Налице е и тормоз на етническа основа и то тъкмо поради постоянно затвърждаваното убеждение, че повечето представители на ромското малцинство отказват да се интегрират в обществените институции и предпочитат да се препитават чрез престъпна дейност. Поради това масово убеждение, призивът да се противодейства с оръжие на ромската престъпност създава застрашителна среда за всеки, който може да се определи или самоопредели като ром.

В съдебно заседание ответникът лично заяви, че от дълго време поддържа идеята за либерализация на режима за притежаване и носене на огнестрелно оръжие, като гаранция за неприкосновеността на личността и имота. Но по силата на чл. 9 ЗЗДискр в негова тежест бе да ангажира доказателства, че правото на равно третиране не е нарушено, включително че е предлагал създаване на въоръжени доброволчески отряди и по друг повод.

В тази част претенциите за установяване на нарушение и осъждане на ответника да се въздържа в бъдеще от аналогично поведение са основателни.

Неоснователно е искането Константин Тренчев да възстанови предишното положение като публично поднесе извинения на ромския етнос. Съдът не приема предложената от ищеца теза за извинението като обезщетение за неимуществени вреди. Според самия законов текст обезщетението за вреди е отделен иск. Вън от това извинението е чисто морален акт, въпрос на лична преценка и не може да бъде налаган чрез съдебно решение.

С оглед уважената и отхвърлената част от исканията съдът намира, че разноските по делото следва да останат върху страните както са направени и

РЕШИ:

ПРИЗНАВА ЗА УСТАНОВЕНО, че направеното на 10.08.2004 год. от Константин Димитров Тренчев предложение за създаване на доброволна въоръжена обществена сила, съставлява подбуждане към дискриминация и тормоз на етническа основа дотолкова, доколкото единственият мотив на предложението е обуздаване на престъпността сред ромското малцинство и ОСЪЖДА ответника в бъдеще да се въздържа от аналогични прояви.

ОСТАВЯ БЕЗ УВЖЕНИЕ искането за установяване на нарушения по чл.4 и чл.5 от Закона за защита срещу дискриминация в частта, касаеща останалата част от декларацията и изявленията на ответника, оповестени на 10.08.2004 год.

ОСТАВЯ БЕЗ УВАЖЕНИЕ искането на Фондация "Романи Бах" Константин Димитров Тренчев да поднесе публично извинения на ромския етнос.

Разноските остават върху страните както са направени.

РЕШЕНИЕТО подлежи на въззивно обжалване в 14 – дневен срок от уведомяването пред Софийски Градски съд.

Районен съдия:
/подпис/